

This is a self-archived version of the original publication.

The self-archived version is a publisher's pdf of the original publication.

To cite this, use the original publication:

Lahti, M. & Karppi, M. 2021. RENE-hankkeessa kehitetään potilassiirtokoulutusta. Talk-verkkolehti, HYVE / Health and Well-being 25.5.2021.

Link to the original publication: [URL](#)

All material supplied via Turku UAS self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

RENE-hankkeessa kehitetään potilassiirtokoulutusta

25.05.2021

Kirjoittajat

Minna Lahti Työfysioterapeutti, YAMK-tutkimusryhmäopiskelija, Turun ammattikorkeakoulu

Marion Karppi Tutkimusvastaava, lehtori, Turun ammattikorkeakoulu

Terveysalan opiskelijoiden on tärkeää oppia hoitotyön ergonomiaa ja potilassiirtojen optimaalisia työasentoja ja saada perustietoja työn kuormitustekijöistä. RENE-hankkeessa (Renewing Ergonomic Education for Health Care Students in European HEIs) he oppivat näyttöön perustuvan tiedon pohjalta potilassiirrot ja potilaan toimintakykyä edistävän avustamisen.

Turun ammattikorkeakoulun tutkimusryhmän New Ways of Promotion Performance -asiantuntijatiimi kehittää yhdessä seitsemän eurooppalaisen korkeakoulun kanssa yhtenäisen potilassiirtojen opintokokonaisuuden. Siihen liittyy myös opettajan pedagoginen käsikirja.

Potilaan siirtymisen avustamisen koulutus sisältää teoria- ja käytännön osuuden, jotka on kehitetty yhteistyössä fysioterapiakoulutuksen ja tutkimuksen asiantuntijoiden kanssa. Kehitettävän SAPHA Patient Handling in Safe and Rehabilitating Way -opintojakson teoriaosuus suoritetaan verkko-opintoina. Käytännön osuus taas toteutuu monipuolisena lähiopetuksena mm. simulaatiopedagogiikkaa hyödyntämällä.

Parhaillaan hankkeessa pilotoidaan käytännön osuutta. Hankekumppanit ovat erityisen kiinnostuneita Turun AMK:n simulaatiopedagogiikan osaamisesta.

Fysioterapiaopiskelijat ovat mukana kehittämistyössä

Toisen vuoden fysioterapiaopiskelijat osallistuivat RENE-hankkeen käytännön osuuden pilotointiin keväällä 2021. He testasivat hankkeessa tuotettuja opetusvideoita ja osallistuivat käytännön opetukseen, joka on kehitetty yhdessä hankekumppanien kanssa. Samalla tavalla potilassiirtojen ergonomiaa oppivat tänä keväänä opiskelijat Virossa, Sloveniassa, Liettuassa

ja Espanjassa. Keräämme kevään aikana palautetta ja kehitämme opetusta edelleen opiskelijoiden palautteen perusteella.

Turun AMK:n opiskelijat pohtivat palautteessaan fysioterapeutin roolia potilaan aktiivisessa avustamisessa ja sitä, miten suhteuttaa aktivointi ergonomisesti pätevään potilassiirtoon. Haasteellisuutta heidän tulevaan ammattiinsa tuo se, että heidän tulee osata ohjata hoitoalan ammattilaisia ergonomisiin potilassiirtoihin ja huomioida tässä fysioterapian ja sairaanhoidon erilaiset pohjakoulutukset. Yhtenäistä osaamista vaaditaan taas apuvälineiden käytössä, riskien arvioinnissa ja potilaan toimintakyvyn arvioinnissa. Opiskelijoilta saadulla palautteella on suuri arvo kaikessa kehittämistyössä.

Simulaatioissa opiskelijat harjoittelevat potilassiirtotilanteita turvallisesti.

Pilotointi hankekumppaneiden kanssa Portugalissa

RENE-hankkeelle kulunut vuosi koronapandemian vuoksi tuottanut haasteita. Monet hankekonsortion yhteiset tapaamiset on jouduttu siirtämään verkkoon. Tavoitteena on kuitenkin syksyllä päästä pilotoimaan lähes valmista SAPHA-opintojaksoa Portugalin Setubalissa. Lokakuussa toiveena on päästä matkaan kolmen opiskelijan ja kahden opettajan voimin intensiiviviikon aikana pilotoimaan SAPHA-jaksoa kansainvälisessä toimintaympäristössä.

Hankekonsortiossa on mukana eurooppalaisia korkeakouluja Virosta, Liettuasta, Sloveniasta, Espanjasta ja Portugalista sekä kansalliset asiantuntijat Oulun ammattikorkeakoulusta, Työterveyslaitokselta ja Oy Ergosolution Ab:stä.

Hankkeessa kehitettyä SAPHA-opintojaksoa voi ensi keväästä alkaen kuka tahansa opettaja hyödyntää omassa potilassiirtojen ergonomiaopetuksessa. Parhailtaan tehdään pedagogista käsikirjaa, jonka avulla potilassiirroista vastaava terveysalan opettaja voi hyödyntää kehitettyä kokonaisuutta. Sähköinen käsikirja on ladattavissa hankkeen päättyessä 2022 vapaasti hankkeen verkkosivuilta ja hyödynnettävissä kaikissa Euroopan korkeakouluissa.

Ergonomiaosaamisella ehkäistään tuki- ja liikuntaelinsairauksia

RENE-hanke syntyi tarpeesta edistää terveysalan ammattilaisten työhyvinvointia, vähentää työturvallisuusriskejä ja ennaltaehkäistä työperäisiä tuki- ja liikuntaelinvaivoja. Jo opintojen aikana omaksutut näyttöön perustuvat tiedot ja käytännön taidot ergonomiseen potilaan siirrosta ovat tärkeitä kompetensseja. On helpompi oppia heti avustamaan potilasta siirrosta oikein kuin myöhemmin poisoppia vanhasta ja jopa vaarallisesta siirtojen avustamisesta.

Simulaatiossa opiskelijat tarkastelevat potilassiirtoja monesta näkökulmasta.

Ensimmäisellä harjoittelujaksolla osastolla voi heti hyödyntää oikeita potilassiirron periaatteita. SAPHA-opintojaksolla yhtenä tehtävänä onkin viedä näitä oppeja suoraan harjoittelupaikoille. Erityisesti tästä hyötyvät fysioterapiaopiskelijat sillä heidän työnkuvaansa kuuluu juuri muun henkilökunnan ohjaaminen potilassiirtoihin liittyvissä asioissa.

Vielä tänäkin päivänä tuki- ja liikuntaelinsairaudet ovat yleisimpiä työperäisiä vaivoja, joista miljoonat työntekijät kärsivät ympäri Eurooppaa ja joista aiheutuvat työnantajille miljoonien kustannukset.

Organisaatioon liittyvät ja psykososiaaliset riskitekijät kuten stressi saattavat lisätä tuki- ja liikuntaelinsairauksien riskiä. Liikuntaelimiä kuormittavat työtavat, työasennot ja liikkeet sekä voimankäyttö, joka on riippuvainen tilanteesta ja työntekijästä.

Suuret lihasryhmät tuottavat sekä staattista että dynaamista lihastyötä. Niiden kuormitus hoitotyössä työssä kohdistuu varsinkin selkään, niska-hartiaseudulle ja yläraajoihin. Hoitotyössä tämänkaltaista työtä tehdään mm. kannateltaessa, siirrettäessä vetäen ja työntäen potilasta vuoteessa sekä oman kehon painon kannattelussa. Sosiaali- ja terveysalan henkilöstön sairauspoissaoloihin tuleekin kiinnittää erityistä huomioita jatkossa SOTE-uudistuksessa, erityisesti sairaanhoitajien ja lähihoitajien työkyvyn tukemisen näkökulmasta.

Potilassiirtokoulutus vaatii yhtenäistämistä

RENE-hankkeen tavoitteena on parantaa ergonomiaopetuksen laatua Euroopan korkeakouluissa ja siten edistää terveysalalla työskentelevien työterveyttä ja -turvallisuutta.

Eryteisesti työturvallisuuden ja riskien arvioinnin sisällöissä on Euroopan maissa suuria eroja. Lisäksi näyttöön perustuvaan tietoon pohjautuvia potilassiirtojen opintojen sisältöjä on opetussuunnitelmissa vaihtelevasti. Hankkeessa kehitettävä SAPHA-opintojakso soveltuu kaikille terveysalan opiskelijoille, tulevasta ammatista riippumatta.

Potilassiirtojen koulutuksen kehittämisessä tulisi jatkossa kiinnittää huomiota täsmällisempiin potilassiirtoa ohjaaviin suosituksiin ja koulutusta määritteleviin direktiiveihin. Euroopan tasolla yksi merkittävä potilassiirtojen koulutuksen kehittämisen kohteista onkin yhtenäisen viitekehyksen luominen.

Työhyvinvoinnin, työkäytäntöjen, työympäristön sekä työhyvinvoinnin johtamisen kehittäminen ja tutkiminen ovat New Ways of Promotion Performance -tutkimusryhmän ydintoimintaa.

Kuvat: Marion Karppi

Lähteet

Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto 2021. Tuki- ja liikuntaelimestön sairaudet.

Viitattu 27.4.2021. <https://osha.europa.eu/fi/themes/musculoskeletal-disorders>

RENE – Renewing Ergonomic Education for Health Care Students in European HEIs 3-year program 2019 – 2022. Viitattu 2.5.2021. <https://en.almamater.si/rene-renewing-ergonomic-education-for-health-care-students-in-european-heis-s424>

RENE – Renewing Ergonomic Education for Health Care Students in European HEIs 2021. Viitattu 2.5. 2021. <https://www.turkuamk.fi/fi/tutkimus-kehitys-ja-innovaatiot/hae-projekteja/rene-renewing-ergonomic-education-health-care-stud/>

Renewing ergonomic education 2021. Viitattu 2.5.2021. <https://sisu.ut.ee/rene/avaleht>

Salo 2017. Sairauspoissaolojen määrä ei enää vähene kunnissa. Työterveyslaitos. Viitattu 27.4.2021. <https://www.ttl.fi/sairauspoissaolojen-maara-ei-ena-vahene-kunnissa/>

Turun ammattikorkeakoulu 2020. Simulaatiokeskus SimuCenter palvelee eri alojen toimijoita.

Viitattu 9.5.2021. <https://www.turkuamk.fi/fi/tyoelamapalvelut/palvelut/simucenter-simulaatiokeskus/>

Viikari-Juntura 2021. Tuki- ja liikuntaelinten terveys. Työterveyslaitos. Viitattu 27.4.2021. <https://www.ttl.fi/tyontekija/tuki-liikuntaelinten-terveys/>